

Specifičnosti i organizacija računovodstva obrtnika

Bertina, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:751380>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-28**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij Poslovna ekonomija - smjer
Računovodstvo i revizija

SPECIFIČNOSTI I ORGANIZACIJA RAČUNOVODSTVA
OBRTNIKA
Diplomski rad

Matea Bertina

Zagreb, rujan 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij Poslovna ekonomija - smjer
Računovodstvo i revizija

SPECIFIČNOSTI I ORGANIZACIJA RAČUNOVODSTVA
OBRTNIKA

SPECIFICS AND ORGANISATION OF CRAFTSMEN'S
ACCOUNTING

Diplomski rad

Matea Bertina, 0066295127

Mentor: izv. prof. dr. sc. Nikolina Dečman

Zagreb, rujna 2024.

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____
(vrsta rada)
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, _____

_____
(potpis)

Sažetak i ključne riječi

Obrti čine značajan dio gospodarskog sustava Republike Hrvatske. S obzirom na njihov velik udio i njihovu važnost, predmet rada je analiza obrta s poreznog i računovodstvenog aspekta. Detaljno će biti prikazano poslovanje obrtnika uz naglasak na organizaciju računovodstvenog sustava s obzirom na sustav poreza u kojem se nalaze. Rad obuhvaća usporedbu funkcioniranja obrta u sustavu poreza na dohodak u odnosu na sustav poreza na dobit. Cilj je identificirati razlike i spomenuti prednosti i nedostatke ova dva sustava te prikazati specifičnosti računovodstvene evidencije kod prijelaza iz jednog u drugi porezni sustav.

Ključne riječi: obrt, porez na dohodak, porez na dobit, računovodstvo, evidencija

Summary and keywords

Crafts represent a significant part of the economic system of the Republic of Croatia. Given their substantial share and importance, the subject of this paper is the analysis of crafts from a tax and accounting perspective. The operations of craftsmen will be presented in detail, with an emphasis on the organization of the accounting system in relation to the tax regime in which they operate. The paper includes a comparison of the functioning of crafts under the income tax system versus the corporate tax system. The goal is to identify the differences and highlight the advantages and disadvantages of these two systems, as well as to present the specificities of accounting records when transitioning from one tax system to another.

Keywords: craft, income tax, corporate tax, accounting, records

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1 Predmet i ciljevi rada.....	1
1.2 Metode istraživanja i izvori podataka.....	1
1.3 Sadržaj i struktura rada	2
2. TEMELJNA OBILJEŽJA I ULOGA OBRTA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	3
2.1 Specifičnosti i vrste obrta.....	3
2.2 Otvaranje, poslovanje i prestanak rada obrta.....	5
2.3 Statistički pregled uloge obrtništva u Republici Hrvatskoj.....	9
3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE POSLOVANJA OBRTA	13
3.1 Organizacija računovodstva obrtnika u sustavu poreza na dohodak	13
3.1.1 Poslovne knjige obrtnika dohodaša	17
3.1.2 Računovodstveno izvještavanje obrtnika dohodaša	24
3.2 Organizacija računovodstva obrtnika u sustavu poreza na dobit.....	27
3.2.1 Poslovne knjige obrtnika dobitaša	28
3.2.2. Financijsko izvještavanje obrtnika dobitaša	28
3.3 Usporedba poslovanja obrtnika dohodaša i obrtnika dobitaša.....	31
4.PROMJENA SUSTAVA OPOREZIVANJA OBRTRNIKA	34
4.1 Razlozi promjene sustava oporezivanja obrtnika	34
4.2 Prijelaz iz sustava poreza na dohodak na sustav poreza na dobit.....	34
4.3 Prijelaz iz sustava poreza na dobit na sustav poreza na dohodak.....	37
5.ZAKLJUČAK	39
POPIS LITERATURE	40
POPIS TABLICA.....	43
POPIS SLIKA	44
POPIS GRAFIKONA	45
ŽIVOTOPIS	46

1. UVOD

1.1 Predmet i ciljevi rada

Obrti, prema službenim podacima Hrvatske obrtničke komore (2023) iz lipnja 2023., čine udio od 43,2% (107.951 aktivan subjekt) u ukupnoj strukturi aktivnih trgovačkih društava u 2023. godini, što je ujedno i najveći postotak u strukturi. Upravo taj podatak ukazuje na to koliko su obrti još uvijek zastupljeni i koliko bi trebala biti aktualna njihova tematika. S obzirom na navedeno, predmet ovog rada bit će upravo obrtnici i njihove specifičnosti s računovodstvenog i poreznog aspekta. Pritom će najveći naglasak biti na računovodstvu obrtnika koje zavisi od poreznog sustava unutar kojeg obrt djeluje. Kroz teorijski i praktični dio objasniti će se i analizirati s računovodstvenog aspekta funkcioniranje poslovanja obrtnika u sustavu poreza na dohodak nasuprot obrtnika u sustavu poreza na dobit. Opći cilj rada bit će prezentirati specifičnosti poslovanja obrtnika kroz mogućnosti organizacije računovodstvenog sustava obrtnika. Specifični će ciljevi rada biti definirati prednosti i nedostatke poslovanja obrtnika iz perspektive vođenja poslovnih knjiga u ovisnosti o poreznom sustavu u kojem djeluju, prikazati efekte djelovanja u sustavu poreza na dohodak i poreza na dobit te prikazati specifičnosti računovodstvene evidencije prijelaza iz sustava poreza na dohodak u sustav poreza na dobit i obrnuto.

1.2 Metode istraživanja i izvori podataka

Metodologija za pisanje rada će biti usmjerena na istraživanje raznih znanstvenih i stručnih izvora podataka – knjiga, zakona i podzakonskih propisa, znanstvenih i stručnih časopisa odnosno članaka te računovodstvenih standarda odnosno standarda financijskog izvještavanja, ali u sažetom obliku budući da računovodstvene standarde primjenjuju samo obrtnici u sustavu poreza na dobit. Iz navedenih će se iščitati, analizirati i pojasniti sva pitanja navedena u sadržaju rada. Kroz rad je korištena komparativna metoda istraživanja – uspoređuju se obrtnici u sustavu poreza na dobit s obrtnicima u sustavu poreza na dohodak s ciljem prepoznavanja njihovih sličnosti i razlika. Osim komparativne metode, korištena je i metoda klasifikacije kako bi se podaci sistematizirali i grupirali prema zajedničkim obilježjima. Također su korištene metoda analize i metoda sinteze. Metoda analize je korištena kako bi se identificirali ključni elementi i njihove veze, dok je metoda analize korištena kako bi se ti elementi opet spojili u cjelinu.

1.3 Sadržaj i struktura rada

U radu će se pojasniti specifičnosti i vrste obrta, opisat će se postupak otvaranja, poslovanja te prestanak rada obrta te će biti dan pregled aktualnih statističkih podataka vezanih za obrte u Republici Hrvatskoj. Potom će središnji dio rada činiti dio vezan uz računovodstveno praćenje poslovanja obrta koji će biti podijeljen prema obrtnicima u sustavu poreza na dohodak te obrtnicima u sustavu poreza na dobit. U tom dijelu bit će konkretno prikazano računovodstveno praćenje poslovnih transakcija kod obrtnika dohodaša i obrtnika dobitaša, a isto će se i usporediti kako bi se dao direktan uvid u sličnosti i razlike prilikom vođenja poslovnih knjiga ovisno o sustavu unutar kojeg obrtnici djeluju.

Konačno, prije samog će se zaključka opisati razlozi i načini promjene sustava oporezivanja obrtnika – prijelaz iz sustava poreza na dohodak na sustav poreza na dobit i prijelaz iz sustava poreza na dobit na sustav poreza na dohodak. Pritom će se također jasno prikazati specifičnosti tih dvaju sustava u trenutku prijelaza s jednog na drugi.

2. TEMELJNA OBILJEŽJA I ULOGA OBRTA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1 Specifičnosti i vrste obrta

Obrt, definiran Zakonom o obrtu (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)) predstavlja: “trajno i samostalno obavljanje gospodarskih djelatnosti na tržištu”, te djelatnosti mogu se obavljati kao proizvodnja, promet ili usluge te one moraju biti dopuštene prema Zakonu o obrtu, odnosno, “dopuštena je svaka gospodarska djelatnost koja nije zabranjena Zakonom”. Samostalnost u ovom kontekstu znači samostalno donošenje odluka, dok trajnost predstavlja obrtnikovu namjeru da djelatnost u obrtu bude kontinuirana. (Hrvatska obrtnička komora (b.d.a).

Sama osoba obrtnika definira se kao fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti navedenih u Zakonu, u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)).

Najčešća podjela obrta je u pravilu ona prema vrsti djelatnosti i potrebnoj stručnoj spremi pa se shodno tome, prema Zakonu o obrtu (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)), obrti dijele na:

1. slobodni,
2. vezani i
3. povlašteni.

Za otvaranje slobodnog obrta potrebno je ispuniti samo opće uvjete, nisu potrebni dodatni stručni ispiti, odnosno, oni nisu uvjetovani stručnom osposobljenošću. Za razliku od slobodnog obrta, za otvaranje vezanog obrta je potrebna stručna osposobljenost, odnosno, položen stručni ili majstorski ispit. Za otvaranje povlaštenog obrta potrebno je odobrenje nadležnog Ministarstva jer se povlašteni obrt može obavljati samo ako obrtnik ima povlasticu koju izdaje navedeno Ministarstvo. Važno je napomenuti kako su vrsta i stupanj stručne spreme potrebni za obavljanje povlaštenih i vezanih obrta definirani Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica.

Pored navedene podjele obrta često se spominje i podjela prema dodatnom statusu pa se ovdje navode tradicijski te umjetnički obrt. Za tradicijske obrte važno je zanatsko znanje te ručni rad

i umijeće, a umjetnički obrti su specifični po kreativnosti i visokoj estetskoj vrijednosti. (Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, Narodne novine br. 112/2007-3312).

Zakon o obrtu također nalaže da se obrt može obavljati i kao sezonski obrt - (razdoblje do najdulje devet mjeseci unutar jedne kalendarske godine) te se to razdoblje upisuje u Obrtni registar i ne može se obavljati van navedenog razdoblja - ili trajni obrt, ta dva oblika čine podjelu obrta prema trajanju (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)).

Četvrta podjela obrta je prema plaćanju poreza gdje se razlikuju “dohodaši” koji su obveznici poreza na dohodak i “dobitaši” koji su obveznici poreza na dobit.

Često se u praksi spominje i paušalni obrt. Paušalni obrt zapravo predstavlja obrt u kojemu se porez na dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu, a uvjeti koji se moraju ostvariti da do toga dođe su da obrtnik nije u sustavu poreza na dodanu vrijednost i ostvaruje godišnje primitke do visine od 40.000,00 eura (taj iznos je, također, granica za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost). Obrtnici paušalisti ne moraju voditi poslovne knjige osim Knjige prometa. Porez koji se plaća, godišnji paušalni porez na dohodak, obračunava se na godišnji paušalni dohodak. Bitno je za spomenuti kako porezni obveznik može biti osiguran na temelju djelatnosti od koje se dohodak i porez na dohodak utvrđuju u paušalnom iznosu, u ovom scenariju je obavezan doprinose plaćati na mjesečnoj razini, a iznos obveze utvrđuje Porezna uprava. U tablici niže (Tablica 1) nalazi se mjesečna osnovica za obračun doprinosa, a objavljuje se krajem godine za sljedeću.

Tablica 1: Mjesečni iznos osnovnice i obveznih doprinosa u 2024. godini za paušaliste

MJESEČNI IZNOS OSNOVICE I OBVEZNIH DOPRINOSA U 2024. GODINI			
MJESEČNA OSNOVICA	MO I. STUP 15%	MO II. STUP 5%	ZO 16,5%
624,00 eura	93,60 eura	31,20 eura	102,96 eura
GODIŠNJA OBVEZA DOPRINOSA	1.123,20 eura	374,40 eura	1.235,52 eura

Izvor: Ministarstvo financija - Porezna uprava (2024.)

Drugi slučaj je kada obrtnik paušalist ima zasnovan radni odnos van obrta, tada je obveznik doprinosa po osnovi radnog odnosa, jednom godišnje, a osnovica za obračun doprinosa je utvrđeni pašulani dohodak. Sljedeća tablica (Tablica 2) prikazuje razrede primitaka, porezne osnovice te postotke poreza te doprinosa.

Tablica 2: Porezi i doprinosi paušalista prema razredima primitaka

UKUPNI GODIŠNJI PRIMICI OD OBRTA	GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK (12 % - plaća se tromjesečno)	GODIŠNJA OBVEZA MO I. stup 7,5%	GODIŠNJA OBVEZA MO II. Stup 2,5%	GODIŠNJA OBVEZA ZO 7,5%
Od 0,00 – 11.300,00 eura	1.695,00 eura	203,40 eura	127,13 eura	42,38 eura	127,13 eura
Od 11.300,00 – 15.300,00 eura	2.295,00 eura	275,40 eura	172,13 eura	57,38 eura	172,13 eura
Od 15.300,00 - 19.000,00 eura	2.985,00 eura	358,20 eura	223,88 eura	74,63 eura	223,88 eura
Od 19.900,00 – 30.600,00 eura	4.590,00 eura	550,80 eura	344,25 eura	114,75 eura	344,25 eura
Od 30.600,00 – 40.000,00 eura	6.000,00 eura	720,00 eura	450,00 eura	150,00 eura	450,00 eura

Izvor: Ministarstvo financija - Porezna uprava (2024.)

2.2 Otvaranje, poslovanje i prestanak rada obrta

Prvi ključni korak pri otvaranju obrta je precizno definiranje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za njegovo osnivanje. Fizička osoba, prema odredbama Zakona o obrtu (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)), može obavljati obrt ako ispunjava opće uvjete:

- da joj nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje,
- da, ako je to potrebno za obavljanje obrta, ima pravo korištenja prostora.

Zakon o obrtu (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)) također definira da postoje neki posebni uvjeti koje je potrebno (u nekim slučajevima) ispuniti:

- odgovarajuća razina stručnosti za vezane obrte (majstorski ispit, srednja stručna sprema, ispit o stručnoj osposobljenosti),
- posebna zdravstvena sposobnost (za obrtnička zanimanja za koja je to Zakonom propisano),
- povlastica koja je potrebna kod obavljanja povlaštenih obrta.

Bitno je za napomenuti da, ako osoba koja obavlja djelatnost vezanog obrta, ispunjava opće uvjete, ali ne ispunjava i poseban uvjet, npr. nema položen majstorski ispit, može i dalje obavljati aktivnosti vezanog obrta ako zaposli na takvim poslovnima (u punom radnom vremenu) radnika koji udovoljava zahjevanom posebnom uvjetu.

Što se tiče samog prostora obavljanja obrta, obrt se može obavljati samo u onom prostoru za koji obrtnik ima dokaz korištenja te sva sredstva i oprema koja se koristi moraju poštivati određene minimalne tehničke i ostale uvjete koji su propisani. Prostor može biti i stambeni pa se tamo mogu obavljati samo djelatnosti koje su propisane pravilnicima te na način propisan u navedenom. Osim navedenog, obrt se može obavljati i u izdvojenim pogonima (međusobno odvojeni prostori izvan sjedišta obrta) te se u svakom izdvojenom pogonu mora imenovati poslovođa. Ukoliko nije potreban poslovni prostor, sjedište obrta je adresa prebivališta vlasnika te se sjedište može promijeniti što se mora prijaviti nadležnom upravnom tijelu te se promjena upisuje u Obrtni registar.

U članku 30. Zakona (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)) definirano je da obrtniku u njegovom radu mogu pomagati članovi obitelji (bračni drugovi, djeca i drugi srodnici koji zajedno žive i privređuju) – bez osnivanja radnog odnosa. Ako se radi o vezanom obrtu, onaj član kućanstva koji pomaže obrtniku također mora ispunjavati poseban uvjet (stručna osposobljenost).

Prvi korak pri pokretanju obrta je podnošenje pisanog zahtjeva sa svim potrebnim priložima – ispunjeni potrebni obrasci, zdravstveno uvjerenje o fizičkoj sposobnosti, potvrda o stručnim kvalifikacijama, te dokaz o pravu korištenja prostora. Obrasci su dostupni besplatno u uredu za gospodarstvo ili se mogu preuzeti s internetske stranice Obrtnog registra RH. Ispunjeni zahtjev predaje se osobno ili poštom odgovarajućoj ispostavi županijskog ureda za gospodarstvo,

prema sjedištu obrta. Također, može se koristiti e-Obrt usluga kroz sustav e-Građani. U prijavnom obrascu navodi se djelatnost prema brojčanom kodu NKD 2007.

Od 1. rujna 2021. godine troškovi osnivanja obrta su ukinuti, što znači da je od tog datuma registracija obrta besplatna. Osim toga, ukinute su i naknade za upis u registar povlastica, izdavanje povlastica, upis promjena u Obrtni registar te ovjerene preslike rješenja o tim promjenama.

Rješenje o otvaranju obrta stiže putem sustava e-Građani, nakon čega se obrt upisuje u Obrtni registar i izdaje se obrtnica. Obrtni registar je javan, a obrtnica služi kao dokaz o upisu obrta i sadrži matični broj obrta te osobni identifikacijski broj (OIB) vlasnika. Prema članku 17. Zakona o obrtu (Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20.), obrtnik mora započeti s obavljanjem obrta u roku od godinu dana od izdavanja obrtnice. Rok počinje teći od upisa u Obrtni registar, a obveza je obrtnika, prema istom zakonu, prijaviti početak obavljanja obrta nadležnom tijelu najkasnije osam dana prije početka poslovanja. Nadležno tijelo zatim o tome obavještava druga relevantna tijela.

Naziv obrta bira obrtnik te on mora imati oznaku obrta, ime i prezime obrtnika te sjedište. Po otvaranju obrta, obrtnik mora otvoriti žiro račun (banku može izabrati sam).

Postoje razni oblici financiranja obrta te sama ušteđevina obrtnika često nije dostatno za početni kapital. Od drugih oblika financiranja tu se najčešće javljaju krediti banaka te državni poticaji (danas su česta sredstva iz europskih fondova). Osim navedenog, obrtnici na raspolaganju mogu imati i poslovne anđele (poduzetnici koji financiraju start-up projekte na način da ulažu u vlasnički dio te pružaju pomoć u razvoju), fondove rizičnog kapitala (vlasničko ulaganje uz aktivno sudjelovanje u poslovanju) ili crowdfunding platforme (skupno financiranje, prikupljanje manjih iznosa novca od većeg broja ljudi).

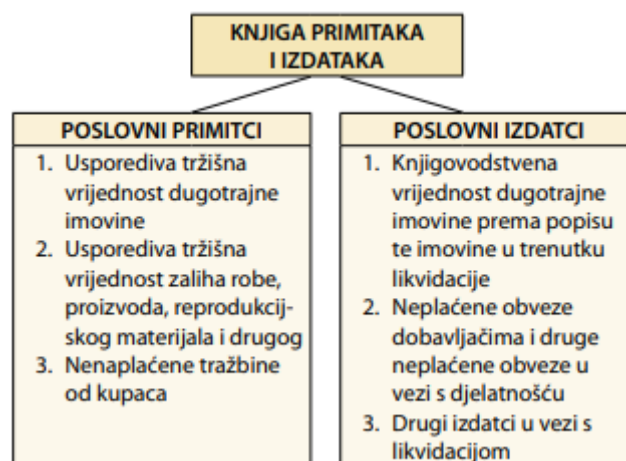
Prema Zakonu o obrtu (Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20.), obrtnik ima mogućnost privremeno zaustaviti poslovanje obrta ako to okolnosti zahtijevaju. Ova pauza može trajati do godinu dana, a obrtnik je obavezan o tome obavijestiti nadležno upravno tijelo unutar 30 dana od datuma obustave. U posebnim slučajevima, privremena obustava može trajati duže – do tri godine ako obrtnik koristi roditeljski dopust ili do osme godine djetetova života ako koristi pravo na njegu djeteta s ozbiljnim razvojnim poteškoćama. Obrtnik je također dužan pisano obavijestiti nadležno tijelo o ponovnom pokretanju obrta.

Obrt može prestati poslovati odjavom (vlastitom) ili po sili zakona te se obrt tada briše iz Obrtnog registra. Nakon prijave prestanka rada obrta, obrtnik dobiva rješenje Porezne uprave te se nakon toga briše iz evidencije. Razlozi prestanka obrta po sili zakona definirani su u Zakonu (Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)) te su oni:

- “smrt obrtnika, ako se ne nastavi vođenje obrta ili ako nasljednici obrtnika propuste rok i izgube pravo prijenosa obrta,
- ako je obrtnik kažnjen zatvorom za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta,
- ako se obrt ne počne obavljati u roku od godine dana od dobivanja obrtnice,
- ako se utvrdi da je obrtniku izdana obrtnica na temelju nevjerodostojnih isprava,
- ako nadležno tijelo oduzme obrtniku dozvolu (ili povlasticu) i tako dalje.”

Kada se obrt zatvori, obrtnik prvo mora zatvoriti sve poslovne knjige i predati konačnu Prijavu poreza na dohodak (do kraja veljače), a obveznici PDV-a moraju predati konačnu prijavu PDV-a. PDV se obračunava na svu preostalu imovine – dugotrajnu i kratkotrajnu – ako je likvidacija trajni prestanak poslovanja, ovdje je iznimka imovina koju je obrtnik unio u obrt kao osobnu, u Popis dugotrajne imovine. Bez obzira na to jesu li naplaćeni ili ne, na sve izdane račune treba obračunati PDV i iskazati obvezu, isto tako, bez obzira jesu li plaćeni ili ne, na sve ulazne račune treba obračunati PDV i iskazati pretporez. U poreznom razdoblju u kojem je bila likvidacija, obrtnici u Obrascu KPI moraju iskazati primitke i izdatke koji su navedeni na donjoj slici (Slika 1).

Slika 1: Poslovni primitci i poslovni izdaci koji ulaze u Knjigu primitaka i izdataka pri likvidaciji

Izvor: Markota, Lj. (2019.): 143.-153.

2.3 Statistički pregled uloge obrtništva u Republici Hrvatskoj

Hrvatska obrtnička komora objavljuje polugodišnje Statističke informacije vezane za obrte, podaci se dobivaju iz Obrtnog registra, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje te Državnog zavoda za statistiku. U ovom poglavlju su prikazani neki od statističkih podataka iz navedene publikacije iz lipnja 2023. godine.

U tablici u nastavku (Tablica 3) prikazana su aktivna trgovačka društva prema pravno ustrojbenim oblicima i aktivni obrti u brojčanom iznosu te njihov udio u ukupnom broju navedenih. Vidljivo je da je najveći broj aktivnih subjekata upravo obrt, brojčano je to 107.951 subjekt, odnosno, 43,2% u ukupnom broju.

Tablica 3: Aktivna trgovačka društva prema pravno ustrojbenih oblicima i aktivni obrti, lipanj 2023.

USTROJBENI OBLIK	oznaka	aktivni subjekti	udio
dioničko društvo	d.d.	678	0,3%
društvo sa ograničenom odgovornošću	d.o.o.	104.773	41,9%
jednostavna trg.društva s ograničenom odgovornošću	j.d.o.o.	35.854	14,3%
javna trgovačka društva	j.t.d.	172	0,1%
podružnice inozemnih trgovačkih društava ili pojedinca	podružnica	508	0,2%
ostali pravno ustrojbeni oblici	ostali	118	0,0%
obrt*	OBRT	107.951	43,2%
UKUPNO		250.054	100,0%

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

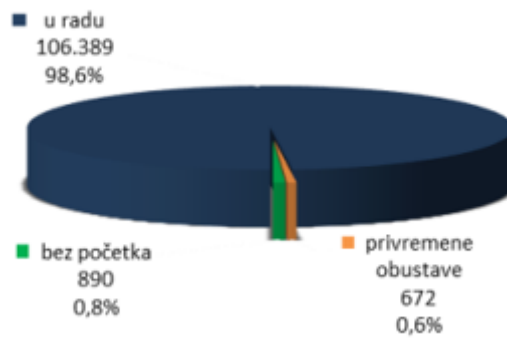
Sljedeća tablica (Tablica 4) i grafikon (Grafikon 1) prikazuju aktivne obrte prema stanju obrta – u radu, privremene obustave i bez početka. Obrta u radu ima 106.389, odnosno 98,6% ukupnih obrta je u radu, 672 obrta je u privremenoj obustavi, dok je 890 obrta bez početka rada.

Tablica 4: Aktivni obrti prema stanju obrta, lipanj 2023.

AKTIVNI OBRTI	107.951
u radu	106.389
privremene obustave	672
bez početka	890

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

Grafikon 1: Aktivni obrti prema stanju obrta, lipanj 2023.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

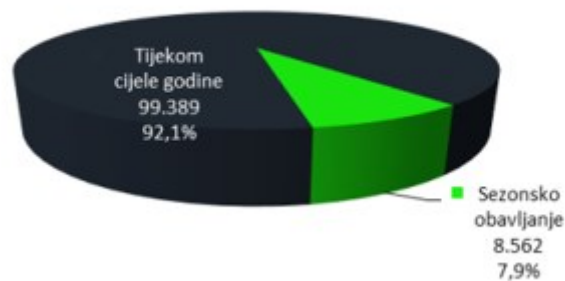
Što se tiče vremena obavljanja obrta, 92,1% (99.389) aktivnih obrta radi tijekom cijele godine, a tek 7,9% obrta posluje sezonski, što je vidljivo u Tablici 5 te na Grafikonu 2.

Tablica 5: Aktivni obrti obavljanju obrta, lipanj 2023.

AKTIVNI OBRTI	107.951
Tijekom cijele godine	99.389
Sezonsko obavljanje	8.562

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

Grafikon 2: Aktivni obrti obavljanju obrta, lipanj 2023.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

Kada se govori o ustroju obrta, važno je napomenuti cehovski ustroj. Ceh predstavlja staleško obrtničko udruženje prema strukama, odnosno ceh predstavlja udruživanje obrtnika prema zajedničkom interesu, konkretnije, prema zajedničkoj glavnoj djelatnosti, na nekom području kako bi rješavali zajedničke probleme i provodili aktivnosti zajedničkih interesa.

U tablici ispod (Tablica 6) vidljiv je navedeni cehovski ustroj prema oznaci glavne djelatnosti, najveći broj obrta spada pod uslužno zanatstvo (11.677 obrta, odnosno 53,1%).

Tablica 6: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima prema oznaci glavne djelatnosti, lipanj 2023.

CEH	aktivni obrti	udio
Proizvodno zanatstvo	8.746	8,1%
Uslužno zanatstvo	57.299	53,1%
Ugostiteljstvo i turizam	11.677	10,8%
Trgovina	8.856	8,2%
Prijevoz osoba i stvari	9.066	8,4%
Ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo	3.922	3,6%
Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitnes	8.385	7,8%
UKUPNO	107.951	100,0%

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

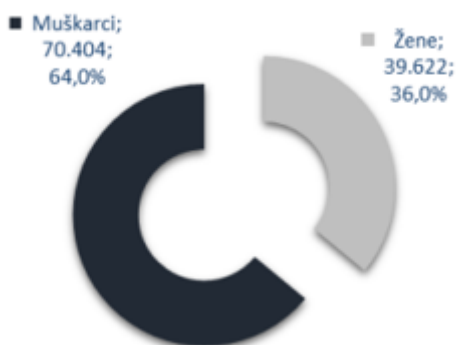
Također je bitno govoriti o vlasnicima obrta pa je iz Tablice 7 te Grafikona 3 vidljivo da je većina obrta u vlasništvu muškaraca (70.404 obrta u vlasništvu muškaraca nasuprot 39.622 obrta u vlasništvu žena). Što se tiče vrste vlasnika, većina obrta je u vlasništvu fizičkih osoba (108.775 obrta u vlasništvu fizičkih osoba nasuprot 1.251 obrt u vlasništvu pravnih osoba) što se vidi u Tablici 8.

Tablica 7: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema spolu, lipanj 2023.

VLASNICI/ORTACI UKUPNO	110.026
Žene	39.622
Muškarci	70.404

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

Grafikon 3: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema spolu, lipanj 2023.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

Tablica 8: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema vrsti vlasnika, lipanj 2023.

VLASNICI/ORTACI UKUPNO	110.026
fizička osoba	108.775
pravna osoba	1.251

Izvor: Hrvatska obrtnička komora (2023.)

3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE POSLOVANJA OBRTA

3.1 Organizacija računovodstva obrtnika u sustavu poreza na dohodak

Računovodstvo obrtnika je u pravilu jednostavno knjigovodstvo koje je propisano Zakonom o obrtu, Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak; jednostavno knjigovodstvo znači da se evidentira samo jedna stavka (nema protustavke). Samim time, obrtnici su većinom obveznici poreza na dohodak te se vode načelom blagajne. Sam računovodstveni proces se sastoji od istih koraka kao kod svih poduzetnika – ulaz (gdje se događaju poslovni događaji i nastaju knjigovodstvene isprave), obrada (računovodstvene metode, poslovne knjige), izlaz (izvještaji) i na kraju su korisnici (interni i eksterni).

Dohodak (koji predstavlja razliku između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka) ostvaren kroz obavljanje obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti naziva se dohodak od samostalne djelatnosti (Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)).

Prema Pravilniku o porezu na dohodak, dobra i primici smatraju se naplaćenima kada porezni obveznik dobije pravo raspolaganja njima, dok se izdaci bilježe u trenutku kada obveznik više ne raspolaže tim dobrima. Kod evidentiranja primitaka i izdataka primjenjuje se načelo blagajne, što znači da se primici i izdaci bilježe tek nakon stvarne naplate ili isplate. Također, potraživanja od kupaca ne smatraju se primitkom. Nenovčani primici vrednuju se prema tržišnoj cijeni, dok se nenovčani izdaci procjenjuju prema nabavnoj cijeni (prilagođeno prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 56/23 (2017.)).

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24 (2013.)) propisuje u čl. 125.j da postoje neki slučajevi kada obrtnici „dohodaši“, bez obzira na to što PDV utvrđuju prema naplaćenju naknadi, moraju primijeniti obračunsko načelo. Ovdje se radi o:

- isporukama dobara unutar EU,
- stjecanju dobara unutar EU,

- isporukama ili premještanju dobara iz čl. 30. st. 8. i 9. Zakona o PDV-u, uslugama iz čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u, za koje je primatelj usluge obavezan platiti PDV u skladu s čl. 75. st. 1. t. 6, Zakona o PDV-u,
- isporukama za koje je primatelj usluge obavezan platiti PDV prema čl. 75. st. 1. t. 7. i čl. 75. st. 2. i 3. Zakona o PDV-u (prijenos porezne obveze),
- u slučaju iz čl. 7. st. 9. Zakona o PDV-u (pri prijenosu uz naknadu ili bez naknade, ili u obliku uloga u društvo, ukupne imovine ili njezina dijela koji čini gospodarsku cjelinu na drugog poreznog obveznika – primatelja, smatra se da nije došlo do isporuke, a taj porezni obveznik smatra se pravnim sljednikom prenositelja),
- isporukama u okviru posebnog postupka oporezivanja za telekomunikacijske usluge, usluge radijskog i televizijskog emitiranja i elektronički obavljene usluge osobama koje nisu porezni obveznici,
- uvozu i izvozu dobara.

Zakon (Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)) propisuje da se primicima smatraju „sva dobra (kao što su novac, stvari, materijalna prava) koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju“, a to mogu biti:

- primici od prodaje dobara i usluga,
- primici od državnih poticaja i pomoći,
- primici od prodaje imovine i slično.

Zakon (Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)) nalaže da postoje primici koji se ne smatraju dohotkom, a to su:

- nagrade koje isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su propisane statutom tih jedinica,
- primici po osnovi darovanja u novcu i dobrima dobivenih za zdravstvene potrebe,
- nasljedstva,
- darovi.

Izdacima se, prema Zakonu (Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)) smatraju „svi odljevi dobara s novčanom vrijednošću izvršeni radi ostvarivanja ili osiguranja primitaka“, a neki od njih su:

- izdaci za imovinu,
- izdaci za zaposlenike,
- izdaci po plaćenim kamatama i slično.

U Zakonu (Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)) je navedeno da postoje neki izdaci koji nisu porezno priznati pri utvrđivanju dohotka, neki od njih su:

- 50% izdataka za troškove reprezentacije,
- 50% izdataka u vezi s osobnim vozilima,
- dnevnice i troškovi službenih putovanja.

Poslovni primici i izdaci mogu biti novčani (u gotovini ili na žiro računu) i nenovčani, odnosno, u naravi.

Kada se radi o slučaju zajedničke djelatnosti, svaka osoba je odgovorna za dio primitaka koji joj pripada, a Zakon propisuje da se mora odrediti jedna osoba (nositelj djelatnosti) koja će biti odgovorna za vođenje knjiga. Ako jedna osoba istupi iz djelatnosti, a druga/druge osobe nastave obavljati djelatnost, prijenos gospodarske cjeline ne podliježe oporezivanju PDV-om.

Obveznici u sustavu poreza na dohodak obveznici su i fiskalizacije na temelju čega moraju donijeti Interni akt o slijednosti numeričkih brojeva računa, popisu poslovnih prostora i oznake operatera, obrazac Internog akta prikazan je na slici 2.

Slika 2: Odluka o slijednosti numeričkih brojeva računa, o poslovnom prostoru, oznaci poslovnog prostora i operatera na naplatnom uređaju

Temeljem članka 11. stavka 2. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Narodne novine, broj 133/12), naziv tvrtke iz grad, ulica i broj, OIB: OIB, zastupan po direktoru ime i prezime donosi

ODLUKU

o pravilima slijednosti numeričkih brojeva računa, o poslovnom prostoru, oznaci poslovnog prostora i operatera na naplatnom uređaju

I.

Ovom Odlukom uređuje se slijednost numeričkih brojeva računa, opis poslovnog prostora s pripadajućom adresom i oznakom, te opis operatera na naplatnom uređaju i radno vrijeme.

II.

Numerički broj računa u poslovnom prostoru počinje s početkom kalendarske godine, na dan 1. siječnja, od rednog broja 1 do broja „n“ na dan 31. prosinca tekuće godine poštujući pravilo slijednosti računa.

III.

Popis svih poslovnih prostora sa oznakama, pripadajućim adresama i radno vrijeme, daju se u tablici u nastavku:

Oznaka posl. prostora	Adresa poslovnog prostora	Radno vrijeme
Tvoja oznaka	Tvoja adresa posl.prostora	Tvoje radno vrijeme

IV.

Oznaka poslovnog prostora, oznaka naplatnog uređaja i oznaka operatera po naplatnom uređaju:

Oznaka posl. prostora	Oznaka naplatnog uređaja	Oznaka operatera na naplatnom uređaju
Tvoja oznaka	1	Operater: naziv / OIB: Tvoj privatni OIB

V.

U poslovnom prostoru se koristi jedan naplatni uređaj, a računi će imati ovakav slijed:

1-tvoja oznaka-1

2-tvoja oznaka-1

3-tvoja oznaka-1

...

Ova Odluka stupa na snagu 00.00.2019. i primjenjuje se od 00.00.2019.

Tvoje ime i prezime
Direktor

Izvor: Plavi ured (2019.)

Obvezno je izdavati račune sa svim obveznim, tj. propisanim, elementima. No, zakon je nešto povoljniji za one „dohodaše“ koji izdaju račune do 100,00 eura – oni mogu izdati pojednostavljene račune. Važno je napomenuti kako i na pojednostavljenom računu, „dohodaši“ moraju napomenuti kako se radi o obračunu prema naplaćenju naknadi, a uz to, pojednostavljeni račun se ne može koristiti pri isporukama dobara i usluga u drugu državu članicu.

Slika 6: Evidentiranje poslovne promjene u Popisu dugotrajne imovine

Obrazac DI

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31.12. ____ GODINE

I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU										
1. NAZIV DJELATNOSTI Specijalizirane dizajnerske djelatnosti										
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI Marko Marić										
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA Ilica 10, 10000 Zagreb										
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI 12345678901										
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI										
R. BR.	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ/ NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOV. VRIJEDNOST	VIJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	IZNOS OTPISA	KNJIGOVOD. VRIJEDN. STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GODINE	AOP OZNAKA DUG. IM. ¹	DATUM OTUĐENJA DUGOTRAJNE IMOVINE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Računalo Dell	5/1/1 05.03.202x.	800	800	2 godine	50%	300	500	009	

¹ 001 - GRAĐEVINSKI OBJEKTI, 002 - BRODOVI VEĆI OD 1000 BRT, 003 - OSNOVNO STADO, 004 - NEMATERIJALNA IMOVINA, 005 - OSOBNI AUTOMOBILI, 006 - OPREMA, 007 - VOZILA (OSIM OSOBNIH AUTOMOBILA), 008 - MEHANIZACIJA, 009 - RAČUNALA, RAČUNALNA OPREMA I PROGRAMI, 010 - OPREMA ZA RAČUNALNE MREŽE, 011 - MOBILNI TELEFONI, 012 - ALATI, POGONSKI INVENTAR, 013 - OSTALA NESPOMENUTA DUGOTRAJNA IMOVINA

Izvor: obrada autora

Vidljivo je da je nabavna vrijednost jednaka knjigovodstvenoj (800 € - iznos bez PDV-a). Vijek trajanja je dvije godine, a AOP oznaka je 009 pa se zaključuje da je stopa otpisa 50% i prema navedenom se računa iznos otpisa. Vrijednost računala množi se sa stopom otpisa (800 € * 50%) čime se dobije 400 €. Budući da je poznato da je računalo nabavljeno 05.03., a poznato je i da amortizacija kreće od prvog dana sljedećeg mjeseca (01.04.) onda se zaključuje da je potrebno uzeti u obzir samo razmjerni dio amortizacije što će se izračunati na način da se godišnji iznos otpisa (400 €) podijeli sa brojem mjeseci u godini (12) čime se dobije 33,33 € što je mjesečni iznos otpisa. Sada se mjesečni iznos mora pomnožiti sa stvarnim brojem mjeseci koji ulaze u obzir (od travnja do prosinca je to devet mjeseci) pa se dolazi do 300 € kao iznos otpisa za navedenu godinu. Knjigovodstvena vrijednost na kraju godine je vrijednost računala pri nabavi (800 €) umanjena za iznos otpisa (300 €) te iznosi 500 €. Prikaz poslovne promjene dan je na slici 6.

Ovu promjena se također evidentira i u Obrascu KPI na sljedeći način (Slika 7):

Slika 7: Evidentiranje poslovne promjene u Knjizi primitaka i izdataka

Obrazac KPI

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA

- iznosi u eurima i centima -

I. OPĆI PODACI O POREZNOBOM OBVEZNIKU														
1. NAZIV DJELATNOSTI Specijalizirane dizajnerske djelatnosti										ŠIFRA DJELATNOSTI 74.10				
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI Marko Marić														
3. ADRESA PREBIVALIŠTA /UOBIČAJENOG BORAVIŠTA Ilica 10, 10000 Zagreb														
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI 12345678901														
II. PODACI O PRIMICIMA														
R. BR.	NADNEVAK PRIMITKA / IZDATKA	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U PRIMICIMA	UKUPNI PRIMICI 0 (5+6+7-8)	IZDACI			PDV U IZDACIMA	IZDACI IZ ČL. 33. ST. 1. T. 1. I.S.	UKUPNO DOPUŠTENI IZDACI 15 (10+11+12-13-14)
				U GOTOVINI	NA RAČUN	U NARAVI			U GOTOVINI	PUTEM RAČUNA	U NARAVI			
1.	01.03.202x.	T-1	Račun R-1 plaćen u gotovini					10.000				2.500		8.500
2.	05.03.202x.	T-2	Račun 5/11/							1.000		200		800

Izvor: obrada autora

Na kraju svakog radnog dana (ili najkasnije prije početka sljedećeg radnog dana), u Knjigu prometa unose se svi primici ostvareni u gotovini i čekovima, a u slučaju paušalnog oporezivanja i primici ostvareni bezgotovinskim putem. Svako prodajno mjesto mora imati svoju zasebnu Knjigu prometa. Ako se podaci o dnevnom gotovinskom prometu bilježe u Obrascu KPI, vođenje Knjige prometa nije potrebno.

3.1.2 Računovodstveno izvještavanje obrtnika dohodaša

Obrtnici koju su u sustavu poreza na dohodak dužni su voditi gore navedene evidencije kroz svoje poslovanje, ali oni nisu obvezni sastavljati financijske izvještaje niti plaćati porez na dobit, već plaćaju porez na dohodak te je Prijava poreza na dohodak temeljni izvještaj o poslovanju obrtnika. Dohodak je već spomenut u poglavlju 3.1. kada je definiran, a u ovom djelu rada će se definirati kako se utvrđuje obveza poreza na dohodak.

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu, ali porezno razdoblje može iznimno biti kraće od cijele kalendarske godine. Rok za podnošenje prijave je 28. veljače. Bitno je napomenuti da porezna osnovica nije isto što i dohodak, jer se dohodak poreznog obveznika smanjuje za osnovni osobni odbitak (560,00 eura) za svaki mjesec poreznog razdoblja. Osim toga, osobni odbitak može se povećati za dodatne stavke navedene na Slici 10.

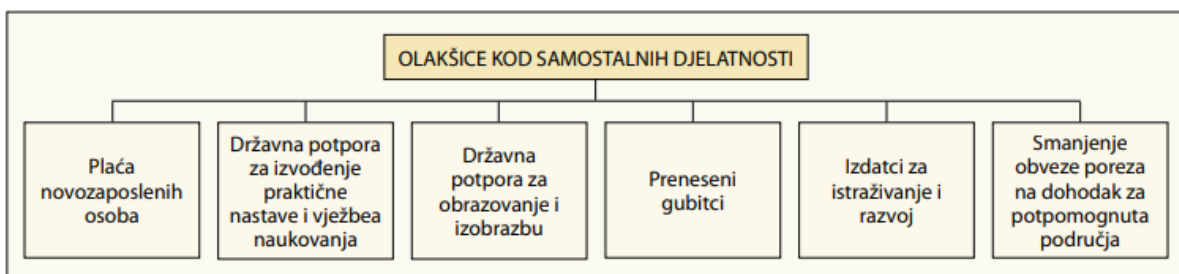
Slika 10: Uvećanje osnovnog osobnog odbitka

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eurima i centima)
1	2	3	4
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji	0,5	280,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,5	280,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	0,7	392,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,0	560,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784,00
6.	Peto uzdržavano dijete	1,9	1064,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	2,5	1400,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1792,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,0	2240,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	4,9	2744,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,3	168,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,0	560,00

Izvor: Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2024.)

Prema Zakonu, godišnja osnovica poreza na dohodak sastoji se od ukupnog iznosa dohotka, koji uključuje poslovne primitke umanjene za poslovne izdatke, kao i dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugih izvora dohotka koji nisu konačni, a sve to se smanjuje za osobni odbitak. Također, osnovica može biti smanjena za iznos plaća novozaposlenih radnika, državnu potporu za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja, državnu potporu za obrazovanje i izobrazbu, troškove istraživanja i razvoja te preneseni gubitak nastao iz samostalne djelatnosti. Sve ove olakšice su detaljno prikazane na Slici 11 (prilagođeno prema: Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)).

Slika 11: Prikaz olakšica kod utvrđivanja poreza na dohodak od samostalne djelatnosti

Izvor: Božina, A. (2023.), 155.-164.

Novozaposlenim osobama smatraju se radnici koji se prvi put zapošljavaju, zaposleni na određeno vrijeme (poput pripravnika i vježbenika), oni koji su se zaposlili nakon odustajanja od korištenja mirovine, te radnici s ugovorom o radu na neodređeno koji su počeli raditi najmanje mjesec dana nakon prijave na Hrvatski zavod za zapošljavanje i nakon završetka probnog roka. U slučaju korištenja olakšice za novozaposlene osobe, dohodak se smanjuje za iznos plaće i doprinosa isplaćenih novom radniku, a olakšica se može koristiti godinu dana od datuma zaposlenja (prilagođeno prema: Božina, A. (2023.), 155.-164.).

Na temelju izdataka za istraživanje i razvoj, dohodak se može umanjiti i za 100% iznos tih izdataka. Ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt davatelj je potpora te ima pravo u svakom trenutku provjeriti provedbu aktivnosti.

Kod olakšica na temelju državnih potpora za obrazovanje i izobrazbu važno je znati razliku između općih i posebnih izdataka. Općim obrazovanjem smatraju se znanja koja su stečena, a

moгу se koristiti i na drugim radnim mjestima i u drugim područjima, nisu vezana za konkretno radno mjesto i funkciju, dok je posebno obrazovanje usmjereno na trenutnu poziciju osobe.

Preneseni gubitak može se prenositi do pet godina i odnosi se isključivo na gubitak nastao iz dohotka od samostalne djelatnosti. Kao što se dohodak može smanjiti, tako se i gubitak može povećati za iznose plaća novozaposlenih radnika, državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te izdatke za istraživanje i razvoj. Kada postoji preneseni gubitak, prvo se dohodak smanjuje za dopuštene stavke umanjenja, zatim se od preostalog iznosa odbija preneseni gubitak, a tek nakon toga primjenjuje osobni odbitak (prilagođeno prema: Božina, A. (2023.), 155.-164.).

Godišnji porez se plaća po nižoj stopi (20%) na poreznu osnovicu do 50.400,00 eura te po višoj stopi (30%) na osnovicu iznad navedenog iznosa i navedeno čini poreznu obvezu. Predujmovi poreza na dohodak se počinju plaćati od druge godine poslovanja, na mjesečnoj razini pa je bitno napomenuti kako obrtnik tijekom godine može biti u situaciji da je uplaćivao predujmove poreza (ako se ne radi o prvoj godini poslovanja) te se tada oni oduzimaju od godišnje porezne obveze pa se dolazi do konačne obveze, a s time se mogu pojaviti dvije situacije:

1. pretplata poreza – u ovom slučaju, obrtnik može zatražiti povrat poreza ili može tu pretplatu ostaviti kao predujam za naredno razdoblje,
2. doplata – u ovom slučaju, obrtnik mora doplatiti razliku.

Uz godišnju prijavu, obrtnik je obavezan dostaviti i prateće dokumente, uključujući izvadak iz poslovnih knjiga s informacijama o ukupnim primicima i izdacima, popis dugotrajne imovine te druge relevantne isprave, poput dokaza o ostvarivim olakšicama.

Tablica 9: Utvrđivanje porezne obveze

POSLOVNI PRIMICI
-POSLOVNI IZDACI
=DOHODAK
-UMANJENJE DOHOTKA (za osobni odbitak i porezne olakšice)
=POREZNA OSNOVICA
x % POREZA
=POREZNA OBVEZA

Izvor: Zakon o porezu na dohodak (2024.)

3.2 Organizacija računovodstva obrtnika u sustavu poreza na dobit

Članak 2. Zakona (Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 143/14., 106/18., 121/19., 114/22., 114/23. (2014.)) nalaže „Porezni obveznik je i fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan od samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak.“. Iz navedenog je vidljivo da i obrtnici mogu biti u sustavu poreza na dobit.

Obrtnici u sustavu poreza na dobit vode poslovanje kao i poduzeća, sukladno Zakonu o računovodstvu što znači da primjenjuju dvojno knjigovodstvo, odnosno, svaka stavka ima protustavku. Također se vode računovodstvenim načelima, standardima i politikama. Jedno od bitnijih načela, koje se ne primjenjuje u sustavu poreza na dobit je načelo nastanka događaja – to znači da se stavke financijskih izvještaja priznaju onda kada je događaj stvarno nastao, a ne kada se primi, odnosno, kada se isplati, novac. Druga bitna načela kojim se obrtnici u sustavu poreza na dobit moraju voditi su načelo dosljednosti, načelo opreznosti, načelo kontinuiranosti i ostalo. Obveznici poreza na dobit polazište za poslovanje nalaze u Zakonu i Pravilniku o porezu na dobit.

Računovodstveni proces je jednak kao kod obrtnika u sustavu poreza na dohodak, a sastoji se od ulaza, obrade, izlaza te korisnika na kraju.

Obrtnici u sustavu poreza na dohodak, jednako kao i obrtnici u sustavu poreza na dobit, obvezni su izdavati račune te su obveznici fiskalizacije.

3.2.1 Poslovne knjige obrtnika dobitaša

Kod obrtnika dobitaša, poslovne knjige su slične onima kod drugih poduzeća koja su u sustavu poreza na dobit i u njih se unose podaci temeljem vjerodostojnih isprava. Najvažnije knjige su dnevnik i glavna knjiga, uz pomoćne knjige koje također igraju ključnu ulogu.

Dnevnik je vrsta poslovne knjige u kojoj se kronološkim redoslijedom bilježe sve knjigovodstvene promjene koje nastaju u određenom vremenskom razdoblju. Glavna knjiga je sistematska i sveobuhvatna evidencija knjigovodstvenih promjena koja se sastoji od konta, to jest, računa, a promjene se unose redoslijedom kako su nastale. Konto je temeljni element računovodstva na kojem se bilježe poslovni događaji, konto se smatra nositeljem podataka u računovodstvu. Glavna knjiga se sastoji od dva dijela: bilančni i izvanbilančni zapisi. Iznosi u glavnoj knjizi (na kontima) moraju biti usklađeni s iznosima u temeljnim financijskim izvještajima (Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 85/24. (2024.)).

Ako poduzetnik vodi pomoćne knjige, sve promjene iz njih se moraju prenijeti i u glavnu knjigu. Iako su one propisane Zakonom o računovodstvu, nisu jasno određene vrste i sadržaj, a njihov broj, te ima li ih uopće, ovisi o vrsti djelatnosti te veličini poduzeća. Neke od pomoćnih knjiga su knjiga blagajne, knjiga inventara, analitičko knjigovodstvo kupaca, analitičko knjigovodstvo dobavljača i tako dalje.

Dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige se moraju čuvati najmanje jedanaest godina.

3.2.2. Financijsko izvještavanje obrtnika dobitaša

Obrtnici u sustavu poreza na dobit (kao i svi subjekti u sustavu poreza na dobit) obvezni su sastavljati temeljne (godišnje) financijske izvještaje koji pokazuju financijski položaj i uspješnost poslovanja istinito i fer. Temeljni financijski izvještaji propisani su Zakonom o računovodstvu (Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 85/24. (2024.)) te su to:

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca),
- račun dobiti i gubitka,

- izvještaj o novčanim tokovima,
- izvještaj o promjenama kapitala,
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- bilješke uz godišnje financijske izvještaje.

Zakon o računovodstvu propisuje da mali i mikro poduzetnici moraju sastavljati samo bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke (Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 85/24. (2024.)). Upravo zbog ovih Zakonom definiranih pravila bitno je znati u koju kategoriju poduzetnik spada. To je, također, propisano Zakonom o računovodstvu (Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 85/24. (2024.)). Kriteriji za razvrstavanje su iznos ukupne aktive, iznos netoprihoda i prosječan broj radnika tokom godine. Novi pragovi za razvrstavanje poduzetnika vidljivi su na slici 12.

Slika 12: Razvrstavanje poduzetnika prema novom Zakonu o računovodstvu

Mikro poduzetnik je onaj koji ne prelazi granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva **450.000,00 €**
- neto prihod **900.000,00 €**
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine
– **10 radnika**

Mali poduzetnik je onaj koji nije mikro poduzetnik i ne prelazi granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva **5.000.000,00 €**
- neto prihod **10.000.000,00 €**
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine
– **50 radnika**

Srednji poduzetnik je onaj koji nije ni mikro ni mali poduzetnik i ne prelazi granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva **25.000.000,00 €**
- neto prihod **50.000.000,00 €**
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine
– **250 radnika**

Veliki poduzetnici su:

- poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta za srednje poduzetnike
- financijski sektor

Izvor: Zakon o računovodstvu (2024.)

Bilanca je sustavan pregled imovine, obveza i kapitala nekog društva na određeni dan i ona pokazuje financijski položaj. Sastoji se od aktive i pasive, u aktivni se nalazi imovina poduzeća (dugotrajna i kratkotrajna), a u pasivi obveze i kapital (tuđi i vlastiti izvori financiranja). Temeljna računovodstvena jednadžba glasi: imovina = obveze + kapital, iz navedene jednadžbe se može zaključiti kako aktiva (koja se sastoji od imovine) mora biti jednaka pasivi (koja se sastoji od obveza i kapitala). Podaci se u bilancu unose po kriteriju likvidnosti, kriteriju sigurnosti i kriteriju ročnosti, a ukoliko se koristi, naprimjer, kriterij rastuće ročnosti za obveze onda se mora koristiti kriterij opadajuće likvidnosti za imovinu i obrnuto.

Račun dobiti i gubitka ukazuje na uspješnost poslovanja u određenom vremenskom razdoblju, u njemu su prikazani prihodi i rashodi razdoblja (prihodi i rashodi se dijele na poslovne, financijske i izvanredne) te na kraju ostvareni rezultat koji može biti dobit ili gubitak razdoblja. Račun dobiti i gubitka se može ukratko prikazati jednadžbom: prihodi – rashodi = bruto dobit, odnosno, dobit prije oporezivanja. Ako poduzeće ima bruto dobit na nju se obračunava i porez, porez na dobit iznosi 10% ako su tijekom razdoblja ostvareni prihodi do 1.000.000,00 eura, a 18% ako su ostvareni prihodi jednaki ili veći od 1.000.000,00 eura. Nakon što se od bruto dobiti oduzme porez dolazi se do neto dobiti. Ako su rashodi razdoblja veći od prihoda razdoblja društvo posluje s gubitkom te se porez ne obračunava.

Izvještaj o novčanom toku prikazuje sve novčane priljeve i odljeve društva u određenom vremenskom razdoblju. Elementi novčanog toka su novčani primici, novčani izdaci i novčani tok, a aktivnosti se klasificiraju u poslovne, investicijske i financijske pa tako postoji novčani tok iz poslovnih aktivnosti, novčani tok iz investicijskih aktivnosti i novčani tok financijskih aktivnosti.

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje strukturu kapitala društva te sve promijene na stavkama kapitala kao što su neto dobit, dodatna ulaganja, revalorizacijske rezerve i slično.

Bilješke uz financijske izvještaje objašnjavaju određene pozicije izvještaja na jasniji i detaljniji način te je njihov sadržaj propisan računovodstvenih standardima.

S predajom godišnjih financijskih izvještaja, predaje se i Obrazac PD (Prijava poreza na dobit). Poreznu osnovicu čini razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda prije obračuna poreza na dobit, uz dodatak i odbitak određenih stavki (Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 115/16., 121/19., 114/22., 114/23. (2024.)). U Zakonu (Zakon o porezu na dobit, Narodne

novine br. 115/16., 121/19., 114/22., 114/23. (2024.) postoje propisane stavke za koje se dobit, odnosno gubitak, može smanjiti i povećati. Porezna osnovica se može povećati za npr. 50% troškova amortizacije i zatezne kamate između povezanih osoba i tako dalje. Porezna osnovica se može smanjiti za npr. prihode od dividendi i udjela u dobiti i svotu poticaja u obliku poreznog oslobođenja.

Nakon što se u obzir uzmu moguća umanjena i povećanja dobiti (gubitka) u obzir se uzima i preneseni porezni gubitak te se dolazi do porezne osnovice i obveze. U obzir se uzimaju i uplaćeni predujmovi poreza na dobit te se gleda postoji li razlika za uplatu ili razlika za povrat i na kraju se određuju predujmovi za sljedeće porezno razdoblje.

Uz godišnje financijske izvještaje predaje se i Obrazac PD-IPO ako postoji potreba, u njemu su prikazane sve transakcije društva s povezanim osobama te se on predaju u Poreznu upravu. Također se obračunavaju moguće naknade i članarine te predaju obrasci: Obrazac OKFŠ (naknade za općekorisne funkcije šuma), Obrazac TZ (članarine turističkim zajednicama), Spomenička renta te Članarina Hrvatskoj gospodarskoj komori. Predaje se i Obrazac OPZ STAT (to je obrazac koji prikazuje sva dospjela, a nenaplaćena potraživanja i on se predaje samo ako stvarno postoje dospjela, a nenaplaćena potraživanja na 31.12.). Uz godišnje financijske izvještaje predaju se i Odluka o utvrđivanju godišnjih financijskih izvještaja te Odluka o raspodjeli dobiti/pokriću gubitka.

Rok za predaju godišnjih financijskih izvještaja je 30. travnja te se izvještaji predaju na FINU (fizički ili elektroničkim putem), a financijski izvještaji se čuvaju trajno.

3.3 Usporedba poslovanja obrtnika dohodaša i obrtnika dobitaša

Kada se uspoređuju obrtnici dohodaši i obrtnici dobitaši prvo što se često uspoređuje je sam financijski trošak otvaranja obrta. Obrtnici koji su u sustavu poreza na dohodak otvaraju obrt koji se, kao što je već rečeno, otvara potpuno besplatno, postoje neki troškovi kao što su troškovi javnih bilježnika i ovjeravanja dokumenata, troškovi izrade pečata i slično, ali sam čin otvaranja i registriranja obrta je besplatan. S druge strane, ako obrtnik želi biti u sustavu poreza na dobit da način da otvori društvo s ograničenog odgovornošću, jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću ili dioničko društvo tada postoje troškovi otvaranja, pregled troškova dan je u tablici 10.

Tablica 10: Troškovi otvaranja poduzeća

Naziv troška	J.d.o.o.	D.o.o.	Obrt
Temeljni kapital	1,00 euro	2.500,00 eura	/
Troškovi javnog bilježnika i dokumentacije	cca 60,00 eura	cca 330,00 eura	/
Sudska pristojba	cca 10,00 eura	cca 50,00 eura	/
Izrada pečata (nije obavezno)	19,00 – 26,54 eura	19,00 – 26,54 eura	19,00 – 26,54 eura
Upravna pristojba	/	/	/
Upis u obrtni registar	/	/	/
Vrijeme potrebno za osnivanje	24 h (max 15 dana)	24 h (max 15 dana)	1 – 3 dana (max 15 dana)
Mjesto registracije	Trgovački sud	Trgovački sud	Ured državne uprave
Troškovi osnivanja ukupno	cca 100,00 eura	cca 2.900,00 eura	Do 26,54 eura

Izvor: Aestus Group (2023.)

Što se tiče poslovanja obrtnika, kao što je već rečeno, obrtnici u sustavu poreza na dohodak posluju prema načelu blagajne, a to znači da se primici utvrđuju kada se primi uplata, a izdaci kada se novac isplati te oni primjenjuju jednostavno knjigovodstvo. Za razliku tog njih, obrtnici u sustavu poreza na dobit posluju prema načelu nastanka događaja koje govori da se prihodi i rashodi priznaju onda kada je događaj stvarno nastao, a ne kada je novac primljen ili isplaćen, a primjenjuju dvojno knjigovodstvo.

Kada se govori o zakonskim propisima, obrtnici dohodaši polazište nalaze u Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak te drugim poreznim propisima, a dobitaši u Zakonu o računovodstvu, Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja/Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, Zakonu i Pravilniku o porezu na dobit.

Poslovne knjige i jednih i drugih su već navedene pa znamo da i tu postoji razlika. Obrtnici u oba sustava vode različite knjige, ono što im je zajedničko je da i u jednom i u drugom sustavu vode Knjigu ulaznih i Knjigu izlaznih računa ako se nalaze u sustavu PDV-a. Osim toga, i jedni i drugi su dužni plaćati porez ako zadovolje uvjete te moraju raditi Prijavu poreza na dohodak (obrnici dohodaši), odnosno, Prijavu poreza na dobit (dobitaši) – pod pretpostavkom da se nalaze u sustavu PDV-a. Razlika je i u tome što obrtnici dohodaši nisu obvezni sastavljati godišnje financijske izvještaje.

Ovdje je također dobro spomenuti prednosti i nedostatke samog obrta te trgovačkog društva, jer, kao što je već navedeno, obrtnici kada mijenjaju sustav oporezivanja mogu se odlučiti i za promjenu pravnog oblika. Velika prednost obrta je to što je osnivanje besplatno, dok trgovačko društvo ima trošak osnivanja. Nedostatak obrta, za razliku od trgovačkog društva, je taj da obrtnik odgovara svom svojom imovinom, a u trgovačkom društvu vlasnik odgovara samo do iznosa koji je uložio. Prednost obrta je i to što se PDV plaća prema naplaćenim računima, što je korisno kada postoje kupci koji ne plaćaju, trgovačka društva plaćaju PDV prema izdanim računima. Također, velika prednost obrta je to što obrtnik može koristiti novac, odnosno, može dignuti novac sa računa kad god mu zatreba. Nedostatak obrta, pogotovo vezanog, je to što je obrtnik vezan samo za one djelatnosti za koje ima stručnu spremu, dok se trgovačko društvo može registrirati za neograničen broj djelatnosti.

4.PROMJENA SUSTAVA OPOREZIVANJA OBRRTNIKA

4.1 Razlozi promjene sustava oporezivanja obrtnika

Obrtnik može sam odlučiti za promjenu sustava oporezivanja iz sustava poreza na dohodak u sustav poreza na dobiti (razlog tome može biti povećana složenost poslovanja pa je praktičnije voditi dvojno knjigovodstvo i promijeniti pravni oblik), ili, mora to učiniti po sili zakona ako ostvari primitak veći od 1.000.000,00 eura.

Do prelaska iz sustava poreza na dobit u sustav poreza na dohodak može doći zbog smanjenje administrativnog opterećenja (prelazak na jednostavno knjigovodstvo), zbog poreznih ušteda, zbog promjene pravnog oblika ili zbog prihoda ispod zakonskog praga.

Kada se promijeni sustav oporezivanja, obrtnik u njemu mora ostati minimalno tri godine, a na kraju prve godine mora napraviti korekciju dobiti, odnosno dohotka, zbog primjene različitih načela procjene (u sustavu poreza na dohodak koristi načelo blagajne, a u sustavu poreza na dobit koristi načelo nastanka događaja).

4.2 Prijelaz iz sustava poreza na dohodak na sustav poreza na dobit

Obrtnici koji su zadovoljili uvjet za prelazak u sustav poreza na dobit moraju podnijeti pisano izvješće nadležnoj ispostavi Porezne uprave, a oblik i sadržaj nisu propisani. Navedenom izvješću treba priložiti pregled primitaka i izdataka na dan 31. prosinca. Obrtnik može odlučiti nastaviti raditi kao fizička osoba u slučaju promjene sustava oporezivanja, ali može se i odlučiti nastaviti poslovati kao trgovačko društvo – u tom slučaju se zatvara i likvidira obrt te poslovanje obrta, a trgovačko društvo se registrira. Dobitak se može utvrđivati prema obračunskom načelu ili prema novčanom načelu.

Porezni obveznik pisanu izjavu šalje nadležnoj Poreznoj upravi, a ona može izgledati kao na slici ispod (Slika 13) kada se radi o prelasku zbog primitaka iznad granice.

Slika 13: Izjava o promjeni načina oporezivanja na temelju pređenog praga primitaka

POREZNI OBVEZNIK

_____
(Naziv, ime i prezime)

_____
(Adresa: mjesto, ulica i broj)

OIB: _____

MINISTARSTVO FINANCIJA

_____
(Nadležna ispostava Porezne uprave)

Predmet: Promjena načina oporezivanja

Na temelju čl. 2. st. 4. Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 143/14. – 114/23.) te čl. 3. st. 2. Pravilnika o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04. i 90/05.) podnosim sljedeće:

IZVJEŠĆE

U poslovanju 2023. godine ostvareni su ukupni primitci veći od 1.000.000,00 eura.
Prema navedenom pokazatelju od 1. siječnja 2024 godine obveznik sam plaćanja poreza na dobitak.

Nadnevak 15.1.2024. godine.

M. P.

_____
(Potpis poreznog obveznika ili
svih supoduzetnika)

Izvor: prilagođeno prema: Turković-Jarža, L. (2021.), 212.-221.

Na sljedećoj slici (Slika 14) vidi se primjer zahtjeva u slučaju dobrovoljnog prelaska na novi sustav oporezivanja.

Slika 14: Izjava o promjeni načina oporezivanja - dobrovoljno

Porezni obveznik:	Ministarstvo financija
Adresa:	Porezna uprava
OIB: _____	Ispostava: _____

Zahtjev za promjenu načina oporezivanja

U skladu s čl. 36. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. - 106/18.) te čl. 2. st. 3. Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 143/14. - 114/23.), od 01. siječnja 2024. godine želim umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobitak prema Zakonu o porezu na dobit. Molim vas da mi na temelju ove izjave rješenjem utvrdite obvezu plaćanja poreza na dobitak.

M.P.

Potpis poreznog obveznika

Izvor: prilagođeno prema: Turković-Jarža, L. (2021.), 212.-221.

Podaci u poslovnim knjigama se moraju uskladiti sa Zakonom o računovodstvu, a to znači da se na početku godine (u kojoj prelaze na sustav poreza na dobit) radi početna bilanca u kojoj se osigurava prikaz sve imovine i svih obveza koje se nisu mogle evidentirati u knjigama obveznika poreza na dohodak kao primitak ili izdatak zbog pravila jednostavnog knjigovodstva. Početna bilanca se prilaže kao privitak prijavi poreza na dobit kod sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja na kraju godine i upravo ti podaci iz početne bilance se koriste za povećanje, odnosno, smanjenje ostvarene dobiti u godini na način da se dobit uvećava za stavke koje u prethodnoj godini nisu mogle biti prikazane kao primitak prema novčanom načelu (nisu bile naplaćene pa zato ni evidentirane kao primitak), a smanjuje se za stavke koje u prethodnoj godini nisu mogle biti prikazane kao izdatak prema novčanom načelu (nisu bile plaćene pa zato ni iskazane kao izdatak). Zakon propisuje stavke za koje se utvrđeni dobitak uvećava i smanjuje, stavke su vidljive u tablici Tablici 11.

Tablica 11: Stavke uvećanja i umanjenja dobiti

Stavke uvećanja	Stavke umanjenja
+vrijednost zatečenih zaliha	-obveze prema dobavljačima za robu i usluge (bez PDV-a)
+dani predujmovi za robu i usluge	-obveze za primljene predujmove od kupaca za robu i usluge
+potraživanja od kupaca za robu i usluge i prodane predmete dugotrajne imovine iz popisa dugotrajne imovine (bez PDV-a)	-dugoročna rezerviranja
+aktivna vremenska razgraničenja	-pasivna vremenska razgraničenja
+zahtjevi za povrat poreza na promet i istovrsnih poreza	-obveze za porez na promet i istovrsne poreze

Izvor: Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 177/04., 90/05., 57/06., 146/08., 80/10., 22/12., 148/13., 143/14., 50/16., 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 114/22., 114/23. (2004.)

4.3 Prijelaz iz sustava poreza na dobit na sustav poreza na dohodak

Prvi korak kod prijelaza iz sustava poreza na dobit na sustav poreza na dohodak je također sastavljanje početne bilance koja će biti također usklađena za promjene zbog različitog načina oporezivanja. Nenaplaćena potraživanja koja su iskazana u bilanci u sljedećoj godini će se naplatiti (prema načelu blagajne) i knjižiti u primitke u trenutku naplate, a budući da su ona već prikazana u prethodnoj godini (kada je bio sustav poreza na dobit) kao prihodi te su ušla u osnovicu za dobit i na njih je obračunat i već plaćen porez, njihovom naplatom u sljedećoj godini došlo bi do dvostrukog oporezivanja i zato se ona moraju iskazati u knjizi primitaka i izdataka kao izdatak. Isto tako, neplaćene obveze podmiriti će se te tada knjižiti kao izdaci u sljedećoj godini (prema načelu blagajne), ali oni su već prethodne godine (u sustavu poreza na dobit) knjiženi i smanjena je osnovica poreza na dobit zbog njih pa ih sada trebati u knjizi primitaka i izdataka iskazati kao primitke. U prethodnom poglavlju navedene su stavke uvećanja i umanjenja dobiti kod prijelaza u sustav poreza na dobit, a prema članku 42. Pravilnika

o porezu na dohodak postoje stavke koje se trebaju proknjižiti u poslovne primitke, odnosno, poslovne izdatke, kada se prelazi iz sustava poreza na dobit u sustav poreza na dohodak.

Stavke koje treba evidentirati kao poslovne primitke ili poslovne izdatke su vidljive u Tablici 12.

Tablica 12: Stavke poslovnih primitaka i poslovnih izdataka

Stavke poslovnih primitaka	Stavke poslovnih izdataka
obveze s osnove nabave dobara i usluga	tražbine po osnovi prodane robe, dugotrajne imovine i usluga
obveze za primljene predujmove za dobra i usluge	dani predujmovi za obrtna sredstva i usluge
obveze za obračunane, a neisplaćene plaće	zalihe
pasivna vremenska razgraničenja	aktivna vremenska razgraničenja
dugoročna rezerviranja	potraživanja za više plaćeni porez na promet
obveze s osnove poreza (osim PDV-a)	

Izvor: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 56/23 (2017.)

5.ZAKLJUČAK

Kao što je navedeno na početku rada, obrt je trajno i samostalno obavljanje zakonom dopuštene aktivnosti obrta, a obrtnik je osoba koja obavlja djelatnost obrta. Obrti čine veliki dio ukupne strukture gospodarstva u Republici Hrvatskoj i od velike su važnosti.

Postoje mnoge podjele obrta, no, najčešće se gleda porezna podjela koja dijeli obrte na obrte u sustavu poreza na dohodak i obrte u sustavu poreza na dobit. Pri odabiru između ove dvije vrste obrta u obzir treba uzeti jednostavnost procesa, troškove pokretanja i zakone i pravilnike kojima se treba voditi.

Obje vrste obrta imaju zakone, pravilnike i načela koja moraju pratiti kako bi popratili svoje računovodstvene i porezne obveze i podmirivali ih. Isto tako, kao što je navedeno u radu, u oba sustava je računovodstveni proces jednak - postoji ulaz, obrada i izlaz, a na kraju su korisnici kojima se informacije moraju prezentirati. No, javlja se razlika kod vođenja poslovnih knjiga i financijskog izvještavanja. Dohodaši se vode načelom blagajne i vode jednostavno knjigovodstvo, a u pravilu ne moraju sastavljati temeljne financijske izvještaji. Dobitaši se vode načelom nastanka događaja i vode dvojno knjigovodstvo, a obvezni su sastavljati temeljne financijske izvještaje.

Kod prelaska iz jednog sustava oporezivanja u drugi mora postojati temeljita priprema jer promjena sustava oporezivanja znači i prilagodba cjelokupnog računovodstvenog sustava u skladu s novim zahtjevima, ovdje se često javlja prilagodna softvera, edukacija zaposlenika, a isto tako i vrlo često potreba za stručnim savjetovanjem. Osim toga, potrebno je pravovremeno obavijestiti i nadležne institucije kako bi sve teklo glatko i bez administrativnih problema ili sankcija. Ono što je vrlo važno shvatiti i razlikovati su stavke uvećanja i umanjenja dobitka kod prelaska u sustav poreza na dobit te stavke koje se trebaju evidentirati u poslovne primitke i poslovne izdatke kod prelaska u sustav poreza na dohodak.

Bez obzira na vrstu obrta, obrtnici moraju pratiti zakone te zakonodavne promjene kako bi mogli adekvatno prilagoditi svoje računovodstvene politike i procese i olakšati si poslovanje, a između ostaloga, i iskoristiti dostupne porezne pogodnosti.

POPIS LITERATURE

1. Aestus Group (2023.), Što trebate znati ako planirate osnovati tvrtku ili obrt?, preuzeto 15. kolovoza 2024. s <https://aestus.hr/sto-trebate-znati-ako-planirate-osnovati-tvrtku/>
2. Božina, A. (2023.), Doprinosi kod obrtnika i drugih samostalnih djelatnosti za 2022. godinu, *Računovodstvo, revizija i financije*, 23(1), 82-91., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-22228/>
3. Božina, A. (2023.), Porezne olakšice kod samostalnih djelatnosti za 2023. godinu, *Računovodstvo, revizija i financije*, 23(10), 155-164., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-22726/>
4. Božina, A. (2023.), Utvrđivanje obveze za PDV kod obrtnika, *Računovodstvo, revizija i financije*, 23(4), 149-162., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-22397/>
5. Cutvarić, M., Čevizović I., Javor, Lj., Klepac LJ., Mahović-Komljenović, M., Milčić, I., Sirovica, K., Terek, D., Zuber, M. (2010.), *Poslovanje obrtnika, porezni, pravni i računovodstveni aspekti, 9. izmijenjeno i dopunjeno izdanje*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
6. Hrvatska obrtnika komora (b.d.a), Obrt i oblici obrta, preuzeto 15. listopada s <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/obrt-i-oblici-obrta>
7. Hrvatska obrtnička komora (b.d.b), Posebne mogućnosti obavljanja obrta, preuzeto 15. listopada s <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/posebne-mogucnosti-obavljanja-obrta>
8. Hrvatska obrtnička komora (b.d.c), Postupak i troškovi otvaranja obrta, preuzeto 15. listopada s <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta>
9. Hrvatska obrtnička komora (2019.), Poslovne knjige obrtnika, preuzeto 15. listopada s https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2019-06/Poslovne%20knjige%20obrnika_obrasci.pdf
10. Hrvatska obrtnička komora (2021.), Vodič za poslovanje u obrtu, preuzeto 15. listopada s https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2022-04/VODIC_za_poslovanje_u_obrtu.pdf
11. Hrvatska obrtnička komora (2023.), Statističke informacije lipanj 2023., preuzeto 15. listopada s https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2023-09/Statističke_informacije_lipanj_2023.pdf

12. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine br. 86/15, 105/20, 9/21 i 150/22 (2015), preuzeto 15. listopada s <https://www.osfi.hr/Default.aspx?sid=137&p=1&salt=3610>
13. Kovačić, M. (2020.), Jednostavno knjigovodstvo obrta, preuzeto 15. listopada s <https://rada.hr/jednostavno-knjigovodstvo-obrta/>
14. Markota, Lj. (2019.), Likvidacija – prestanak poslovanja obrtnika „dohodaša“, *Računovodstvo, revizija i financije*, 19(9), 143-153., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-19593/>
15. Markota, Lj. (2022.), Obveze s motrišta PDV-a – prijelaz dohodaša u dobitaša i obratno u 2023. godini, *Računovodstvo, revizija i financije*, 22(12), 212-217., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-22130/>
16. Plavi ured (2019.), Što je interni akt o fiskalizaciji, preuzeto 27. kolovoza 2024. s <https://plaviured.hr/sto-je-interni-akt-o-fiskalizaciji/>
17. Porezna uprava (2016.), Porezni priručnik za obrtnike [e-publikacija], preuzeto 15. listopada s https://www.porezna-uprava.hr/hr_publicacije/prirucnici_brosure/gradani_2012.pdf
18. Porezna uprava (b.d.a), Obrasci, preuzeto 15. listopada s https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Stranice/default.aspx
19. Porezna uprava (b.d.b), Obrtnici, preuzeto 15. listopada s <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Obrtnici3.aspx>
20. Porezna uprava (b.d.c), Porez na dohodak, preuzeto 15. listopada s <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak.aspx>
21. Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 56/23 (2017.)
22. Pravilnik o porezu na dobit, Narodne novine br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20, 1/21, 156/22 (2005.)
23. Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima, Narodne novine br. 112/2007-3312
24. Turković-Jarža, L. (2021.), Promjena načina plaćanja poreza u obrtničkim djelatnostima, *Računovodstvo, revizija i financije*, 21(12), 212-221., preuzeto s <https://www.rrif.hr/clanak-21385/>

25. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine br. 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23 (2012.)
26. Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13., 127/19., 41/20. (2013.)
27. Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 177/04., 90/05., 57/06., 146/08., 80/10., 22/12., 148/13., 143/14., 50/16., 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 114/22., 114/23. (2004.)
28. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24 (2013.)
29. Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23. (2016.)
30. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 85/24. (2024.)
31. Žager, K. i Dečman, N. (2015.), *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

POPIS TABLICA

Tablica 1: Mjesečni iznos osnovnice i obveznih doprinosa u 2024. godini za paušaliste.....	4
Tablica 2: Porezi i doprinosi paušalista prema razredima primitaka.....	5
Tablica 3: Aktivna trgovačka društva prema pravno ustrojbenih oblicima i aktivni obrti, lipanj 2023. .	9
Tablica 4: Aktivni obrti prema stanju obrta, lipanj 2023.	9
Tablica 5: Aktivni obrti obavljanju obrta, lipanj 2023.	10
Tablica 6: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima prema oznaci glavne djelatnosti, lipanj 2023.	11
Tablica 7: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema spolu, lipanj 2023.	11
Tablica 8: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema vrsti vlasnika, lipanj 2023.	12
Tablica 9: Utvrđivanje porezne obveze	27
Tablica 10: Troškovi otvaranja poduzeća	32
Tablica 11: Stavke uvećanja i umanjenja dobiti	37
Tablica 12: Stavke poslovnih primitaka i poslovnih izdataka	38

POPIS SLIKA

Slika 1: Poslovni primici i poslovni izdaci koji ulaze u Knjigu primitaka i izdataka pri likvidaciji.....	8
Slika 2: Odluka o slijednosti numeričkih brojeva računa, o poslovnom prostoru, oznaci poslovnog prostora i operatera na naplatnom uređaju	16
Slika 3: Knjiga primitaka i izdataka.....	17
Slika 4: Evidentiranje poslovne promjene u Knjizi primitaka i izdataka	18
Slika 5: Popis dugotrajne imovine	19
Slika 6: Evidentiranje poslovne promjene u Popisu dugotrajne imovine.....	20
Slika 7: Evidentiranje poslovne promjene u Knjizi primitaka i izdataka	21
Slika 8: Knjiga prometa	22
Slika 9: Evidencija o tražbinama i obvezama.....	23
Slika 10: Uvećanje osnovnog osobnog odbitka	24
Slika 11: Prikaz olakšica kod utvrđivanja poreza na dohodak od samostalne djelatnosti.....	25
Slika 12: Razvrstavanje poduzetnika prema novom Zakonu o računovodstvu.....	29
Slika 13: Izjava o promjeni načina oporezivanja na temelju pređenog praga primitaka	35
Slika 14: Izjava o promjeni načina oporezivanja - dobrovoljno	36

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Aktivni obrti prema stanju obrta, lipanj 2023.	10
Grafikon 2: Aktivni obrti obavljanju obrta, lipanj 2023.	10
Grafikon 3: Vlasnici/ortaci (obrtnici) prema spolu, lipanj 2023.....	12

ŽIVOTOPIS

RADNO ISKUSTVO

Asistentica u računovodstvu (studentski posao)

LIBERFIN d.o.o. [rujna 2022. - Trenutačno]

Mjesto: Zagreb | Zemlja: Hrvatska

Od 2022. godine zaposlena sam kao student u računovodstvenog servisu gdje sam naučila i osnovne i naprednije stavke te stekla znanje u unosu i knjiženju ulaznih i izlaznih računa, kreiranju platnih naloga, knjiženju izvoda, putnih naloga, temeljnica, obračun i knjiženje mjesečnog PDV-a, usklada konto kartica, obračun i knjiženje plaća, knjiženje blagajne i skladišta, razni administrativni poslovi, radila sam i na izradi temeljnih financijskih izvještaja.

Rad u trgovini (studentski posao)

LPP d.o.o. - Sinsay [lipnja 2022. - rujna 2022.]

Mjesto: Zagreb | Zemlja: Hrvatska

U Sinsayu sam radila pretežito s kupcima te u samoj trgovini s robom.

Rad u trgovini (studentski posao)

PITTAROSSO EAST d.o.o. [travnja 2019. - rujna 2019.]

Mjesto: Zagreb | Zemlja: Hrvatska

U Pittarossu sam radila pretežito s kupcima te u samoj trgovini s robom.

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Magistar ekonomije

Ekonomski fakultet Zagreb - smjer Računovodstvo i revizija [listopada 2019. - Trenutačno]

Mjesto: Zagreb | Zemlja: Hrvatska | Internetska stranica: <https://www.efzg.unizg.hr/>

Ekonomist

Ekonomska škola Sisak [rujna 2014. - lipnja 2017.]

Mjesto: Sisak | Zemlja: Hrvatska

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: hrvatski

Drugi jezici:

engleski

SLUŠANJE B2 ČITANJE B2 PISANJE B2

GOVORNA PRODUKCIJA B2 GOVORNA INTERAKCIJA B2

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / Internet / Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer) / Timski rad